

**Jawabin Babban Jami'in Harkokin Jakadanci David Young A Ranar Tunawa da
Shekarar Kanana Yara Mata
A Babban Zauren Taro na Ekiti
Tanar Talata 11, ga watan Oktobar 2016
Da Karfe 10, na safe**

Ina kwananku, maza da mata. Ina mai farin cikin kasancewa tare da ku, a wannan lokaci mai muhimmanci, na Tunawa da Ranar Shekarar Kananan Yara, Mata, ta Duniya. Bari in ba ku wani labara. Makonni biyu, da suka wuce, na tattaki zuwa garin Maiduguri. Lokacin tattakin, na ziyarci wadsansu sansanonin ‘yan gudun hijira biyu, na kuma je wata asibitin bayar da ayyukan gaugawa dake ciyar da Kananan yaran dake fama da cututtukan rashin abinci mai gina jiki. Na kuma samu, da mutane, da dama, amma, na fi tunawa da wadannan wuraren uku.

Daya – akwai wata kamar yarinya mai suna Hadiza – ‘yar shekara daya da haihuwa – ta kanjame – a gaskiya, ban tsammanin za ta rayu ba, ya zuwa yau – tana cikin mawuyacin hali, yayinda hannuwanta da kafafuwanta, kamar sillen kara. Sai kuma mahaifyarta – wadda ita ma sunanta Hadiza – wata matashiyar dake da ‘ya’ya takwas – tana tare da ‘yarta, a wannan asibitin, dake ciyarwa, da kuma taimaka ma ta, da ta rayu.

Mutum, na uku kuma, ita ce wata matasiyar da ta ziyarci daya daga cikin sansanonin ‘yan gudun hijirar, IDP – ta kuma gamsu – ta yi karatu kuma ta samu nasara – shekaru biyu, tana fatan kasancewa lauya, a jami'a – tana son nuna wa sauran ‘yan mata, da Kananan mata, wata ishara, a Borno – a ranar da raina bai taba baci ba, fiye da wannan, amma, sai ta kara min zimma. Wannan jaririya, da wadannan mata biyu, sun saka ni cikin tunani: ya kamata mu yi duk abinda ya kamata, domin taimaka wa jarirai irin Hadiza. Ya kamata mu taimaka wa ‘yan matan fadfin wannan kasar, ko daga ina suka fito, ba wai sai a lokacin rikici ba. Suna da bukatar samun damar da za su rayu, a cikin kwanciyar hankali da lafiya, da kubuta daga duk wani tashin hankali da wulakanci. Suna da bukatar samun ilmi, domin yanke wa kawunansu duk wata shawara, game da makomarsu, da abinda suke bukata a rayuwa, da wanda suke so, da irin yadda za su gudanar da rayuwa, da ma abinda suka yi Imani da shi.

Idan muka tuna da makomar Nijeriya, wannan na da muhimmancin gaske. Mu natsu. Yawan jama'ar Nijeriya sai karuwa yake yi. A halin yanzu, akwai kusan mutane miliyan 180, a kasar. Ya zuwa shekarar 2050, ana sa ran yawan zai rubanya, ya zuwa mutane miliyan 350. Rabinsu kuma duk mata ne. Abinda kuma mu ke son yi, na kyautata makomar wadannan ‘yan matan, shine su rayu, ya zuwa cikakkun matan Nijeriya, nan gaba?

Kamar yadda muke tunanin wannan al'amari, ina bukatar da mu gode wa dukan wanda yake zaune, a nan, bisa ga wannan kyakkyawan aikin da muka dukufa akai, dangane da mata da 'yan matan Nijeriya. Mu taimaka wa mata, wajen fara kasuwanci, da taimaka wa 'yan mata, wajen tsayawa a makaranta, da kuma wani al'amari mai muhimmancin gaske, na kawo karshen al'adar yi wa mata kaciya. Haka kuma mata da 'yan mata, na cikin mummunan hadarin shiga harkar laifuka da ta'addanci, a nan Nijeriya da sauran fadin duniya. Kamar Nijeriya, Kasar Amirka ma, na fama da al'amarin nuna bambanci ga mata, kuma zan yi alfaharin idan muka shawo kan wannan, amma, a gaskiya, ana samun ci gaba, wajen kyautata yin adalci. Mun lura, kuma mun gane cewa, irin wannan al'amari, na bukatar juriya. Bukatar kuma ci gabansa, na bukatar karfin mulkin demokradisyia, da kuma tabbatar da mun yunkura, ga aiwatar da manufofin kasa, a Amirka da kuma Nijeriya, da ma ko'ina.

Don haka, a ranaku irin wannan, da muke murnar irin nasarorin da muka samu, mun yi alkawarin ci gaba da yunkurawa, wajen aiwatar da wadannan manufofi, da kuma fatan dagewa, kan ci gaba da inganta fokarin sauran jama'a, ga wannan al'amari. A wajen taron Shirin Mandela Washington Fellowship, na shekarar 2014, Uwargida Michelle Obama, ta bayyana cewa, "idan ka aike da rabin runduna, to, da wuya, a tabuka abin-a-zo a gani." Mata sun kai rabin yawan jama'ar Nijeriya, a kuma lokaci na tsugunni-tashin tattalin arziki, kuma Nijeriya ba za ta iya tura rabin runduna ba, ta yi tagumi. Da wannan, a cikin zukatanku, Ofishin Jakadanci yake bullo da Karin tsare-tsaren mata da 'yan mata, fiye da dari, a kowace shekara, domin yin tattaki zuwa Kasar Amirka, don kwarewa kan harkokin kasuwanci da bayar da shawarwari, da ilmi, da ma fannoni da dama, ta hanyar harkokin ilminmu, da kuma tsarin musayar harkokin al'adu. Ijeoma Okorie – wadda ta kira wannan bikin, a yau, na daya daga cikin wadannan hazikan.

Ta shiga shirin Mandela Washington fellowship, na shekarar 2014, wanda a sakamakon haka, take wannan aikin, na kara wa matasa zimma, da kuma ci gabanta, na gudanar da wadannan ayyuka, tun lokacin da ta dawo Nijeriya. Ta sami lambar yabo, ta kasa, game da shiga harkokin matasa, da Shugaba Buhari ya gabatar ma ta, a shekarar 2015. Muna jinjina ma ki, Ijeoma. Muna godiya bisa wannan al'amari, da ki ka gabatar, zahiri, da ki ke ilmantar da mata, da koyar da dsaukacin al'umma!

Har ila yau, ofishin jakadancin, na bayar da kufaden bayar da gurabe ga wadansu hazikan matasa, watau Iyinoluwa Toluhi, da Sarah Eme, domin halartar wani kos, na kwanaki goma, na shugabancin fungiyar Kawa-zuwa-Kawa, (W2W), a Birnin Boston. An bullo da shirin na Kawa-zuwa-Kawa ne, da nufin taimaka wa 'yan

mata, wajen samun kayayyakin aiki, da fulla zumunci, da sauran damar da ta kamace su, ta shugabancin duniya, a yau. Bisa ga haka ne, tare kuma da gagarumar manufar tallafa wa ‘yan matan, marasa galihu, dake tare da al’umma, wadannan matasan matan, ke hada hannun yin aiki, don kafa gidauniya, wadda a halin yanzu, sun tara fiye da naira dubu 300, don taimaka wa harkokin ilmi da horo. An kuma kebe watan Maris, don Watan Tunawa da Mata, a Kasar Amirk, da kuma gudanar da bukuwan irin nasarorin da mata suka samu.

A kasancewa, wani bangare na Watan Tunawa da Matan, na bana, ofishin jakadancin Amirk, ya gayyaci Melanie Elturk – babbar jami’ar, CEO, Kungiyar Haute Hijab, domin musayar kwarewa kan abubuwan dake damun harkokin kasuwancin mata, a arewacin Nijeriya. Kungiyar Haute Hijab, ta himmatu, a yanargizo, wajen inganta harkokin kasuwancin daidaita tufafin kwale-kwale, da kuma sharuddsan addini. A nan, ofishin, na Amirk, muna goyon bayan gangamin kawo karshen tayar da hankalin mata da ‘yan mata. Mun hada hantu da jama’ar Nijeriya, domin tabbatar da ‘yancin kowace mace, a Nijeriya, na ganin ta fita daga duk wani kangi – Kubuta daga duk wata tsangwama, a makaranta, da gida, da wurin aiki. Mun dage kan ganin ana mutunta ta, da kuma ba ta kariya. Hukumar USAID, na kuma tare da gwamnatin Nijeriya, wajen rage gibin nunin bambancin da ake yi wa mata, a fannoni da dama, irin na ilmi, da kiwon lafiya, da shiga harkokin siyasa, da kuma cin gajiyar tattalin arziki.

Hukumar ta USAID, na da tsare-tsaren ilmi, a arewacin Nijeriya, dake mayar da hankalin tabbatar da ganin ‘yan mata, na shiga makarantu, kuma suna tsayawa, da ma samun ingantaccen ilmi. Bugu da kari, hukumar ta USAID, ta bullo da wata hanya, maras hatsari, ga mata, da ‘yan matan da tashin hankalin da ake yi, ya shafa, a Arewa maso Gabas. Tsare-tsaren harkokin kiwon lafiyar hukumar ta USAID, na taimaka wa ‘yan mata, wajen jinkirta daukar juna biyu, har sai shekarunsu, sun kai, da kuma mayar da hankali, kan tsarin haihuwa da rigakafin cututtukan inganta harkokin kiwon lafiyar ‘yan matan da mata, a ko’ina cikin Nijeriya. Dole, in bayyana cewa, kwanan nan, Batun Kawar da Nunin Bambanci da Bayar da Dama, zai nemi da, a tabbatar da bayar da guraben aiki, daidai, ga mata, da kuma kubutar da su, daga cikin duk wani hadarin tashin hankali, da zartar da gabatar da batun, a karo na biyu, a Majalisar Dattijan Nijeriya.

Wannan wata nasarar da za a yi bikinta ne, kuma ina yaba wa ‘yan majalisar ta dattijai, bisa ga wannan gagarumin matakintu da suka dsauka. A farshe, zan bukaci godewa, da kuma marhabin da wadansu fitattun bakin dake tare da mu, a yau: Josephine Anenih, da Dokta Ibironke Sodeinde, da Ibukun Awosika, da Tara Fela-Durotoye, wadanda suka yi suna, a harkokin siyasa, da yi wa jama’a hidima, da

harkokin aikin banki, da kasuwanci, da dinkin tufafin kwale-kwale, ba wai na mata kadai ba, har ma dukan matasan Nijeriya. Muna gode ma ku, da wannan kyakkyawan aikin da ku ke yi. Ina kuma godiya ga Mista Linus Okorie, don taimaka wa shirin “Shi don Ita,” na wannan bikin. Ina rokon karin mazan Nijeriya, da su yi koyi da kai. Na tabbata jama’za su yi mamakin jin jawaban wadannan mutane, don haka, mu juya ga na’urar magana, domin ci gaba da wannan bikin. Na gode kwarai da gaske.